

به نام خدا

مراهنامه اخلاق حرفه‌ای جامعه دامپزشکان ایران

مقدمه

دامپزشکان اعضای یک حرفه سطح بالای علمی هستند که مدارک آکادمیک خود را از دانشگاه‌های معتبر اخذ نموده‌اند. دامپزشکان به طبابت در طیفی از مؤسسات و شرایط مختلف اشتغال دارند. انجام وظیفه حرفه‌ای برجسته موجب تقویت حرفه دامپزشکی می‌شود. از کلیه دامپزشکان انتظار می‌رود که به یک مراهنامه اخلاقی پیشرفته، یعنی اصول اخلاق حرفه‌ای دامپزشکان، پایبند باشند. دامپزشکان باید این مقررات را به عنوان راهنمای عمل برای انجام وظیفه کلی خود مدنظر قرار داده، و در رعایت این اصول ثابت قدم بمانند.

عناوین اصول اخلاق حرفه‌ای دامپزشکان

- ۱) اصل اول: دامپزشک و مراقبتهای دامپزشکی
- ۲) اصل دوم: رابطه دامپزشک - مراجعه کننده - بیمار
- ۳) اصل سوم: دامپزشک و تعاملات حرفه‌ای
- ۴) اصل چهارم: دامپزشک و قانون
- ۵) اصل پنجم: دامپزشک و حقوق مراجعه‌کنندگان و همکاران
- ۶) اصل ششم: دامپزشک و علم
- ۷) اصل هفتم: دامپزشک و آزادی عمل
- ۸) اصل هشتم: دامپزشک و مسئولیت‌پذیری اجتماعی

اصل اول: دامپزشک و مراقبت‌های دامپزشکی

دامپزشک به ارائه مراقبتهای دامپزشکی کارآمد همراه با رعایت مهرورزی به حیوانات و با بهبود احترام و رفاه آنها و نیز بهداشت انسانها مکلف است.

- ۱) دامپزشکان باید در درجه اول نیازهای بیمار را در نظر داشته باشند که عبارتند از: (الف) پیشگیری و تسکین بیماری، رنج و یا ناتوانی حیوان و (ب) به حداقل رساندن درد یا ترس بیمار.
- ۲) حیوانات اعم از سالم یا بیمار از نظر دامپزشک دارای حقوق و ارزش ویژه هستند و با آنها به عنوان موجودات هدف برخورد می‌کند نه برای ارتقاء بهداشت عمومی و خدمت به انسانها. رابطه دامپزشک با حیوان بیمار مشابه رابطه یک پزشک با انسان بیمار است.
- ۳) صرف‌نظر از مالکیت مرکز درمانی دامپزشکی، منافع بیمار، مراجعه‌کننده و جامعه ایجاب می‌کند که کلیه تصمیماتی که تشخیص و درمان بیمار را تحت تأثیر قرار می‌دهد فقط توسط دامپزشک اتخاذ گردد.
- ۴) انتخاب درمان یا مراقبت از بیمار تحت تأثیر هیچ ملاحظاتی قرار نخواهند گرفت مگر: (الف) رفاه بیمار، (ب) احتیاجات مراجعه‌کننده و (ج) امنیت جامعه
- ۵) قضاوت و تشخیص دامپزشکان نمی‌تواند تحت تأثیر قراردادهای یا موافقتنامه‌هایی باشد که توسط اتحادیه‌ها، انجمن‌های صنفی و کارفرمای آنان منعقد شده‌است.

۶) انجام هر گونه عمل جراحی یا اقدامات دیگر در هر کدام از گونه‌های حیوانی به منظور مخفی کردن اختلالات ژنتیکی حیوانات در جریان برگزاری نمایشگاه‌ها، اصلاح نژاد، جفتگیری یا فروش، غیراخلاقی تلقی می‌شود. در صورتی که سلامت یا رفاه حیوان خاصی نیازمند اصلاح چنان اختلال ژنتیکی باشد، توصیه می‌شود که ابتدا حیوان عقیم گردد تا عیوب وراثتی آنها به نسل‌های بعدی منتقل نشود.

۷) دامپزشکان معالج مسئول انتخاب فرآیند درمانی برای بیماران خود هستند. این وظیفه دامپزشک معالج است که مراجعه‌کننده خود را از نتایج مورد انتظار و هزینه‌های درمان و نیز خطرات و عوارض مرتبط با فرآیند درمانی آگاه نماید.

۸) دامپزشکان مجاز به تبلیغ، ترویج، تجویز، فروش، عرضه یا استفاده از درمان‌های مرموز (مخفی) یا هر گونه محصول دیگری که از محتویات آنها آگاهی ندارند نیستند.

۹) کشتن ترحم آمیز (یوتانایز) حیوانات از اقدامات اخلاقی دامپزشکی محسوب می‌شود.

اصل دوم: رابطه دامپزشک - مراجعه کننده - بیمار

دامپزشک مکلف به ارائه مراقبتهای بالینی دامپزشکی تحت عنوان رابطه دامپزشک - مراجعه کننده - بیمار است که از این به بعد **رابطه سه‌گانه** نامیده خواهد شد.

۱) دامپزشک رابطه سه‌گانه را به عنوان یک اصل برای تعاملات خود با دامپزشکان، مراجعه‌کنندگان و بیماران اساس کار خود قرار خواهد داد. درگیر شدن در خدمات دامپزشکی بدون یک رابطه سه‌گانه تعریف شده، غیراخلاقی محسوب می‌شود. دامپزشکان می‌توانند تحت شرایط خاصی رابطه سه‌گانه را خاتمه دهند و آنها الزام اخلاقی دارند که در این رابطه از خود حسن نیت نشان داده و درستکارانه عمل نمایند.

۲) در صورت عدم وجود درمانهای پزشکی و جراحی در دست انجام، دامپزشکان می‌توانند یک رابطه سه‌گانه را با اطلاع رسانی به مراجعه کننده مبنی بر اینکه نمی‌خواهند به او و بیمار تحت سرپرستی او ارائه خدمت کنند خاتمه دهند. در صورتی که اقدامات پزشکی یا جراحی در حال انجام باشد، باید بیمار به دامپزشک دیگری که مایل به خدمت است جهت تشخیص، مراقبت و درمان ارجاع داده شود. دامپزشک معالج اول در طول دوره انتقال موظف به ادامه مراقبت از بیمار در صورت نیاز می‌باشد. هرگاه بنا بر این گذاشته می‌شود که دامپزشک معالج اول مسئولیت مراقبت از یک بیمار را پذیرفته است، یک رابطه سه‌گانه برقرار شده با دامپزشک معالج محسوب می‌گردد. مراجعه‌کنندگان نیز می‌توانند هر زمان که بخواهند به رابطه سه‌گانه خاتمه دهند.

اصل سوم: دامپزشک و تعاملات حرفه‌ای

دامپزشک ملزم به رعایت و ارتقاء استانداردهای خدمات حرفه‌ای و رعایت درستکاری در کلیه تعاملات حرفه‌ای است. او باید وضعیت دامپزشکان فاقد کارآمدی یا وجهه مناسب را به مراجع ذیربط گزارش نماید.

(۱) شکایات در باره رفتار دامپزشکانی که اصول مرامنامه را خدشه دار می‌کنند باید با روش درست و بموقع و با معرفی به مراجع ذیصلاح صورت پذیرد. تمام دامپزشکان مسئول در سازمانهای کشوری یا استانی مسئول هستند تا اعضای خود را در مسیر عملکرد حرفه‌ای تحت نظر داشته و راهنمایی کنند. اعضای کمیته های کشوری و استانی با فرهنگ و شرایط بومی آشنا هستند و آن کمیته ها در بهترین موقعیت از نظر رایزنی با کلیه طرفهای درگیر قرار دارند. شورای انضباطی جامعه دامپزشکان میتواند شکایات رسیده را در صورتی که به مصلحت بداند پیش از یا همزمان یا متعاقبا در سطوح کشوری یا استانی مطرح نماید.

(۲) استادان و مدرسان دامپزشکی بر آموزش موضوعات اخلاقی به عنوان بخشی از سرفصلهای حرفه‌ای دامپزشکی به تمامی دانشجویان دامپزشکی تأکید خواهند کرد. در عین حال، متصدیان برگزاری آزمونهای تخصصی دامپزشکی و واحدهای بازآموزی و نوآموزی باید تشویق شوند تا پرسش‌هایی را در مورد اخلاق حرفه‌ای آماده و در آزمونها بگنجانند.

(۳) دامپزشکان نباید موجبات عدم رعایت شئون حرفه‌ای را با استفاده از روشهای غلط یا گمراه کننده فراهم آورند. دامپزشکان در ارتباطات خود با دیگران درستکار و منصف خواهند بود و خود را درگیر فساد، اعمال نادرست و فریبکارانه نخواهند کرد.

(۴) دامپزشکان تنها از عنوان مدرک تحصیلی که توسط دانشکده دامپزشکی به آنان اعطا شده است استفاده خواهند کرد. تمامی دامپزشکان از عنوان دکتر یا دامپزشک استفاده خواهند کرد. این موضوع که دامپزشکان خود را بعنوان عضو دارنده یک تخصص به رسمیت شناخته شده آکادمیک معرفی کنند در حالی که چنان مدرکی به آنان اعطا نشده است یک امر غیر قانونی و غیر اخلاقی تلقی می‌شود. تنها آن دسته از دامپزشکانی که دارای مدرک تخصصی معتبر از یک دانشگاه هستند می‌توانند خود را متخصص معرفی کنند.

(۵) دامپزشکی که نقش سرپرستی نسبت به یک دامپزشک دیگر دارد، با احساس مسئولیت اطمینان خواهد داد که آن دامپزشک نیز خود را با اصول مرامنامه هماهنگ کرده است.

(۶) یک دامپزشک در صورتی که دستور خلافی به یک دامپزشک دیگر بدهد که مستلزم زیر پا گذاشتن اصول مرامنامه باشد متخلف محسوب می‌شود. در صورتی که دامپزشک نقش سرپرستی نسبت به دامپزشک دیگر داشته باشد و از عمل خلاف او خبر داشته و قادر به جلوگیری از آن باشد، ولی هیچگونه اقدام پیشگیرانه‌ای انجام ندهد نیز متخلف تلقی می‌شود.

۷) دامپزشکانی که از ناتوانی یا نقص فیزیکی یا روانی، اعتیاد به مواد مخدر یا مسکرات و نظایر آن رنج می‌برند نمی‌توانند در حد یک دامپزشک عادی فعالیت کنند و باید از سازمانها یا افراد مجاز کمک بخواهند. همکاران دامپزشکان معلول باید آنها را به گرفتن کمک و غلبه بر ناتوانی خود تشویق نمایند.

۸) دامپزشکان باید مراجعه‌کنندگان خود را در موارد احتمالی تضاد منافع آگاه نمایند. شرکت دامپزشکان در برنامه‌های تبلیغاتی (آگهی‌های بازرگانی) بلامانع است به شرطی که اظهارات یا ادعاهای نادرست، فریبنده یا گمراه‌کننده در آنها نباشد. یک اظهار نظر یا ادعای نادرست موردی است که اطلاعات غلط را منتشر می‌کند یا از طریق حذف قسمتی از اطلاعات به صورت عامدانه یک احساس یا برداشت غلط را در مخاطبان ایجاد میکند.

۹) صدور نامه‌ها و رضایت‌نامه‌ها برای افراد حقیقی یا حقوقی و نیز محصولات یا خدمات مختلف تبلیغ محسوب می‌شود و آنها نیز باید طبق قوانین و دستورات عمل‌ها بوده و از شرایط گفته شده برای تبلیغات برخوردار باشند. صدور گواهی‌نامه‌ها و رضایت‌نامه‌ها در مورد محصولات یا خدمات حرفه‌ای اصولاً غیراخلاقی محسوب می‌شوند مگر اینکه با موارد زیر انطباق داشته باشند:

- تأیید کننده باید مصرف کننده واقعی و صدیق محصول یا خدمت مورد نظر باشد.
 - باید دلایل کافی وجود داشته باشد که نتایج حاصل شده توسط معرف آن چیزی است که باید دلایل کافی وجود داشته باشد که شرایط گفته شده توسط تأیید کننده یا معرف در شرایط واقعی یکی هستند و همانی است که مصرف کنندگان انتظار خواهند داشت.
 - هر گونه رابطه مالی، بازرگانی یا دیگر امور بین تأییدکننده و فروشنده محصول یا خدمات باید به طور کامل روشن و شفاف گردد.
 - هرگاه که از نسخه‌های مقالات علمی منتشر شده همراه با تبلیغات استفاده می‌شود، باید آن نسخه‌ها بدون تغییر و به طور کامل ارائه گردند.
- ۱۰) اصولی که در مورد تبلیغات، گواهی‌نامه و تأییدیه‌ها صدق می‌کنند در مورد مکاتبات دامپزشکان با مراجعه‌کنندگان آنها نیز جاری خواهد بود.

اصل چهارم: دامپزشک و قانون

دامپزشک به قانون احترام می‌گذارد و نیز برای ایجاد تغییرات در قوانین و مقرراتی که مخالف منافع بیمار و بهداشت عمومی است احساس مسئولیت می‌نماید.

۱) دامپزشکان باید از قوانین و مقرراتی که در آن حوزه به طبابت اشتغال دارند تبعیت نمایند.

۲) دامپزشکان باید اعمال و فعالیتهای غیرقانونی مرتبط را به مراجع ذیصلاح گزارش دهند.

۳) جامعه دامپزشکان می‌تواند تخلفات ادعا شده توسط اعضای جامعه و افراد دیگر را بررسی و به مراجع ذی‌صلاح گزارش نماید.

۴) قرار دادن دانش، مجوز یا خدمات حرفه‌ای در اختیار یک سازمان، گروه یا فرد غیر حرفه‌ای برای ترویج و یا اجاره دادن اعتبار به منظور اشتغال غیرقانونی به طب دامپزشکی غیراخلاقی و عمل خلاف محسوب می‌شود.

اصل پنجم: دامپزشک و حقوق مراجعه‌کنندگان و همکاران

دامپزشک حقوق مراجعه‌کنندگان، همکاران و دیگر شاغلان حرفه بهداشتی را محترم می‌شمارد. او از اطلاعات طبی در چهارچوب حد و مرزهای مشخص شده توسط قانون پاسداری می‌کند.

۱) دامپزشکان و افراد مرتبط با آنان باید حریم خصوصی مراجعه‌کنندگان را محترم شمرده و از آن پاسداری نمایند. دامپزشکان هرگز مسائل خصوصی و سری را آشکار نخواهند ساخت مگر به حکم قانون یا در صورتی که این امر برای حفاظت از سلامت و رفاه افراد و حیوانات دیگر ضرورت داشته باشد.

۲) گزارش‌ها و پرونده طبی بیمار بخش جدایی ناپذیر مراقبت‌های دامپزشکی هستند. گزارش‌ها باید با استانداردهای تصویب شده توسط قوانین و مقررات کشوری و استانی انطباق داشته باشند.

- گزارش‌ها و مدارک دامپزشکی متعلق به واحد درمانی و صاحب آن هستند. مدارک اصلی باید توسط واحد دامپزشکی برای مدت زمانی که قانون آن را تعیین می‌کند نگهداری شوند. اطلاعات موجود در مدارک دامپزشکی محرمانه تلقی می‌شوند. این اطلاعات به جز مواردی که قانون تعیین کرده است یا با رضایت صاحب حیوان قابل افشا نیستند.
- دامپزشکان ملزم هستند که رونوشت یا خلاصه پرونده طبی بیمار را هرگاه که توسط مراجعه‌کننده درخواست شود در اختیار او قرار دهند.
- در صورت نیاز برای مستندسازی پرونده طبی بیمار از جمله برای انتشار مقالات علمی، دامپزشکان باید از مراجعه‌کننده و صاحب واحد درمانی رضایت‌نامه کتبی اخذ نمایند. بدون اجازه صریح مالک واحد درمانی، حذف، کپی یا استفاده از مدارک یاد شده یا هر قسمتی از یک مدرک برای استفاده شخصی یا حرفه‌ای، برای دامپزشک غیراخلاقی محسوب می‌شود.

اصل ششم: دامپزشک و علم

دامپزشک مطالعه، به کارگیری و گسترش دانسته های علمی را ادامه می دهد و خود را در برابر تداوم آموزشهای ضمن خدمت دامپزشکی متعهد می داند. او اطلاعات مرتبط را در اختیار مراجعه کنندگان و همکاران و جامعه قرار می دهد و هرگاه که لازم شد از همکاران مشاوره می گیرد و بیمار را به دامپزشک صالحتر ارجاع می دهد.

۱) دامپزشکان باید مشتاقانه حیثیت و سیمای حرفه ای خود را با احترام نهادن به همکاران، مراجعه کنندگان و دیگر شاغلان حرفه بهداشتی و نیز اجتماع انسانی تقویت کنند. دامپزشکان باید یک سیمای حرفه ای علمی از خود ارائه داده و اقدامات حرفه ای قابل قبولی را با استفاده از دانش حرفه ای و علمی به روز، از خود نشان دهند.

۲) دامپزشکان باید تلاش کنند تا دانش و مهارت دامپزشکی خود را بهبود بخشند و به آنها توصیه اکید می شود که با دیگر افراد ماهر برای پیدا کردن راهکارهای توسعه دانش و حرفه خود همکاری نمایند.

۳) هرگاه که مناسب باشد، دامپزشکان شاغل (معالج) باید تشویق شوند که از راهکارهای مشاوره و/یا ارجاع بیمار بهره مند شوند.

۳-۱) تصمیم به مشاوره یا ارجاع به صورت مشترک توسط دامپزشک معالج و مراجعه کننده اتخاذ می گردد. دامپزشک معالج باید از درخواست مراجعه کننده برای ارجاع بیمار استقبال نماید.

۳-۲) وقتی که یک مشاوره بالینی خصوصی انجام می شود، دامپزشک معالج بعنوان مسئول اولیه برای بیمار و تداوم رابطه سه گانه باقی می ماند.

۳-۳) دامپزشکان مشاور باید یافته های و نظریات خود را مستقیماً به دامپزشک معالج ارائه دهند. مکاتبه و تماس مستقیم دامپزشکان مشاور با مراجعه کنندگان با اطلاع دامپزشکان معالج امری بلامانع است.

۳-۴) مشاوره معمولاً مبادله اطلاعات یا تفاسیر نتایج آزمایش را در بر می گیرد. با این حال، ممکن است برای مشاورین لازم باشد که خودشان نیز بیماران را معاینه کنند. هرگاه که تکنیکهای پیشرفته یا تهاجمی برای گرفتن اطلاعات یا تشخیص قاطع تر لازم باشد، دامپزشکان معالج می توانند بیمار را ارجاع دهند. در این صورت، یک رابطه سه گانه جدید با دامپزشکانی که بیمار به آنها ارجاع داده شده است برقرار می گردد.

۴) ارجاع به "انتقال مسئولیت تشخیص و یا درمان از دامپزشک ارجاع دهنده به دامپزشک ارجاع شونده" گفته می شود. دامپزشکان ارجاع دهنده و ارجاع شونده با یکدیگر در ارتباط خواهند بود. دامپزشک ارجاع دهنده تمامی اطلاعات مرتبط با بیمار را قبل یا در زمان اولین تماس دامپزشک ارجاع شونده با بیمار یا مراجعه کننده در اختیار او قرار خواهد داد.

۴-۱) هرگاه که بیمار ارجاع شده معاینه شد، دامپزشک ارجاع شونده فوراً دامپزشک ارجاع دهنده را آگاه خواهد ساخت. اطلاعات عرضه شده شامل تشخیص، درمان پیشنهادی و دیگر توصیه ها را شامل می گردد. دامپزشک ارجاع شونده تنها آن دسته از خدمات یا درمانها را ارائه خواهد داد که برای همان بیماری ارجاع داده شده لازم

هستند و در صورتی که خدمات یا درمانهای دیگری به مصلحت باشند با دامپزشک ارجاع دهنده مطرح خواهد ساخت.

۲-۴) به محض ترخیص بیمار، دامپزشک ارجاع شونده باید توسط یک گزارش کتبی دامپزشک ارجاع دهنده را مطلع نماید و برای او مشخص کند که مراقبت از بیمار را ادامه یا خاتمه دهد. یک گزارش کتبی مشروح و کامل باید متعاقباً و در اسرع وقت تهیه و ارائه شود.

۳-۴) دامپزشک ارجاع شونده باید به مراجعه کننده توصیه نماید که با دامپزشک ارجاع دهنده برای ادامه مراقبت از بیمار تماس بگیرد.

۴-۴) اگر مراجعه کننده ادامه مراقبت از بیمار را توسط دامپزشک دیگر (ثالثی) ترجیح دهد، دامپزشک ارجاع شونده یک نسخه از مدارک پزشکی را به دامپزشک منتخب مراجعه کننده ارائه خواهد داد.

۵) وقتی که یک مراجعه کننده خدمات یا نظرات حرفه‌ای را از دامپزشکی متفاوت با یا بدون ارجاع تقاضا می کند، یک رابطه سه گانه جدید با یک دامپزشک معالج جدید منعقد می شود.

۱-۵) در صورت تماس، دامپزشکی که قبلاً در تشخیص، مراقبت و درمان بیمار درگیر بوده، باید با دامپزشک جدید به نحوی در تماس باشد که انگار او دامپزشک ارجاع شونده است. در صورت رضایت مراجعه کننده، دامپزشک معالج جدید با دامپزشک قبلی برای دانستن تشخیص، مراقبت و درمان اولیه بیماری تماس می گیرد و هرگونه موضوعی را پیش از شروع یک برنامه درمانی جدید روشن می کند.

۲-۵) در صورتی که مشخص شود که اقدامات دامپزشک معالج قبلی به طور روشن و معنی دار سلامت یا امنیت بیمار را به مخاطره انداخته است، دامپزشک معالج جدید مسئول گزارش موضوع به مسئولان ذیصلاح استانی یا کشوری یا سازمانهای نظارتی حرفه‌ای خواهد بود.

اصل هفتم: دامپزشک و آزادی عمل

به جز موارد اورژانسی، دامپزشک در چهارچوب قوانین و مقررات مختار است به منظور تأمین مراقبت‌های مناسب بیمار، به مراجعه کننده‌ای که می خواهد خدمات ارائه دهد و یا هرکسی و در هر محیط مجازی که تمایل دارد، همکاری و فعالیت نماید.

۱) دامپزشکان می توانند کسی را که می خواهند به او خدمت کنند انتخاب نمایند. هم دامپزشک و هم مراجعه کننده حق دارند یک رابطه سه گانه را منعقد یا رد کنند و در مورد درمان تصمیم بگیرند.

- تصمیم در مورد قبول یا رد درمان و هزینه‌های مرتبط با آن پس از بحث کافی در مورد یافته‌های بالینی، تکنیک‌های تشخیصی، درمان، نتایج احتمالی، هزینه تخمین زده شده و تضمین مناسب برای پرداخت صورت می‌گیرد.
 - به محض این که دامپزشک و مراجعه‌کننده به توافق رسیدند و دامپزشک مراقبت از بیمار را آغاز کرد، آنها مجاز به نادیده گرفتن بیمار نیستند و موظف به تأمین خدمات حرفه‌ای مرتبط با ضایعه یا بیماری در چهارچوب موافقت قبلی خود می‌باشند.
 - بر اساس نیازها و هزینه‌های بعدی که برای مراقبت از بیمار لازم می‌شود، دامپزشک و مراجعه‌کننده باید در مورد تداوم مراقبت و مسئولیت برای پرداخت هزینه رایزنی کرده و به توافق رسیده باشند.
 - در صورتی که مراجعه‌کننده درمان‌های اضافی را نپذیرد و از پذیرفتن مسئولیت برای پرداخت هزینه‌های اضافی امتناع نماید، رابطه سه‌گانه می‌تواند توسط هر کدام از طرفین خاتمه داده شود.
- (۲) در موارد اورژانسی، دامپزشکان در تأمین خدمات ضروری برای حیوان در صورتی که برای نجات جان یا تخفیف رنج او لازم باشد متعاقب موافقت مراجعه‌کننده (یا در صورت در دسترس نبودن مراجعه‌کننده تا زمانی که چنان موافقتی را میتوان گرفت) مسئولیت اخلاقی دارند.
- چنین مراقبت‌های اورژانسی ممکن است به کشتن بدون رنج حیوان یا کم کردن رنج او یا تشبیت وضعیت بیمار برای انتقال به یک مرکز درمانی دیگر محدود گردد.
- (۳) در صورتی که دامپزشکان برای ارائه خدمات در دسترس نباشند، ضمن اطلاع به مراجع ذی‌ربط باید به سهولت اطلاعات قابل دسترس را تأمین نمایند و به مراجعه‌کنندگان برای دریافت خدمات اورژانسی، از مراکز مجاز و متناسب با شرایط محل سکونت آنها، کمک کنند.
- (۴) دامپزشکانی که فاقد تجربه یا تجهیزات لازم برای مدیریت و درمان برخی فوریتها به بهترین وجه ممکن هستند، به مراجعه‌کننده توصیه خواهند کرد که از خدمات شایسته تر و تخصصی تر که در جای دیگری در دسترس هستند استفاده نمایند و آمادگی خود را برای ارجاع سریع به آن خدمات اعلام خواهند کرد.
- (۵) دامپزشکانی که خدمات اورژانسی ارائه می‌دهند در سریعترین وقتی که عملی باشد بیماران و ادامه اطلاعات درمانی آنها را به دامپزشکان اصلی و/یا دیگر دامپزشکان مد نظر سرپرست حیوان ارجاع خواهند داد.
- (۶) دامپزشکان (اعم از معالج، مشاور، ارجاع شونده و ارجاع دهنده) مجاز به دریافت هزینه برای خدمات خود هستند. صرف‌نظر از هزینه‌هایی که تعیین یا دریافت می‌شود، کیفیت خدمات باید در حد استاندارد حرفه‌ای متعارف حفظ شود.
- (۷) دامپزشک می‌تواند در کنار بهره‌گیری از خدمات طرفهای سوم مانند آزمایشگاهها، داروخانه‌ها و دامپزشکان مشاور برای خدمات خود نیز هزینه دریافت نماید.

- (۸) دامپزشک حق ندارد هیچگونه وجهی به هر شکلی و با هر منشأیی از جمله از شرکت داروسازی، داروساز یا تولید کننده تجهیزات و لوازم پزشکی را بخاطر تجویز محصولات یا ارجاع بیمار برای تولیدات و محصولات آنها دریافت نماید. در هر مورد، دریافت وجه موجب خدشه دار شدن درستی و صداقت با مراجعه کنندگان و همکاران می گردد.
- (۹) مراجعه کننده به دامپزشک در ارتباط با ارجاع و تجویز اعتماد می کند. تمامی ارجاعات و تجویزها باید بر مبنای کارآمدی، نیاز و کیفیت خدمات دامپزشکی که به خاطر آن بیمار به او ارجاع داده شده است صورت گیرد.
- (۹-۱) برای یک گروه یا انجمن متشکل از دامپزشکان غیراخلاقی است که عملی را مرتکب شوند که متضمن اجبار، فشار یا گرفتن موافقت از دامپزشکان باشد تا از یک برنامه هزینه ای خاص یا حق ویزیت ثابت تبعیت کنند.

اصل هشتم: دامپزشک و مسئولیت پذیری اجتماعی

دامپزشک باید با احساس وظیفه و مسئولیت پذیری در فعالیتهای اجتماعی به منظور بهبود اوضاع جامعه و تقویت بهداشت عمومی شرکت نماید.

- (۱) مسئولیتهای حرفه دامپزشکی فراتر از بیماران و مراجعه کنندگان موردی به جامعه بطور کلی تعمیم داده می شود.
- (۲) دامپزشکان تشویق می شوند به اینکه دانش خود را در دسترس جامعه و افکار عمومی قرار دهند و خدمات خود را در اختیار فعالیتهایی که از بهداشت عمومی صیانت می کنند قرار دهند.
- (۳) دامپزشکان به عنوان متخصصان بهداشتی که به دنبال ارتقای سلامت حیوانات و بهداشت عمومی هستند، باید با تمام اشکال تعصب و تبعیض که منجر به ایجاد موانعی برای دسترسی به مراقبت های بهداشتی با کیفیت برای حیوانات و سلامت عمومی جامعه انسانی می شود، مقابله نمایند.
- لازم به ذکر است که این مقابله با تبعیض و تعصب و رد کردن آن، در برگیرنده ی موارد آموزشی، تربیتی و فرصت های استخدام برای همکاران دامپزشک، دانشجویان و سایر اعضای کادر درمان نیز است.

(۳-۱) این اشکال تعصب و تبعیض شامل موارد زیر است اما محدود به آن ها نیست:

نژاد، قوم و ملیت، لهجه و گویش، توانایی های جسمی و ذهنی، جنس، وضعیت والدین، اعتقادات دینی، وضعیت نظامی یا ایثارگری، عقاید سیاسی، پیشینه جغرافیایی، اجتماعی-اقتصادی، سوابق تحصیلی و یا هر ویژگی دیگری که بر اساس قوانین کشور قابل اجرا است و محافظت می شود.